

וידבר הוי' אל משה ואל אהרן לאמר

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

גבול ממש (כמו הדרגות שלמעלה מ'סדר השתלשלות') אלא בא במידה
ומאיר באמצעות ספירות שההתגלות שלהן היא דווקא במספר מסויים, לא
פחות ולא יותר. **וְאֵף שֶׁהוּא** אצילות הוא **עוֹלָם הָאֲחֵדוּת**, היינו
שמאוחד עם האלוקות לגמרי (כשונה מעולמות ב"ע שבהם יש נבראים שלא
מאוחדים עם מקורם ובטלים אליו
באותה מידה כמו בעולם האצילות)
בכל זאת אפילו עולם האצילות נקרא
גַם כֵּן בְּשֵׁם עוֹלָם, וְצָרִיף
לְהַמְשִׁיף בּוֹ מהאור האלוקי
שלמעלה ממנו ולגלות בו **בְּחִינָה**
עֲלִיּוֹנָה יוֹתֵר מזו שמאירה בו בדרך
כלל, בחינה **שְׁלֹמֶעֱלָה מְפֹדְרָגַת**
עוֹלָם, הַיְנוּ תוספת המשכה
והתגלות **מִבְּחִינַת עוֹלָמוֹת**
הָאֵין-סוּף בהם האור האלוקי מאיר
ללא כל הגבלה **שְׁלֹמֶעֱלָה מְעוֹלָם**
הָאֲצִילוֹת וְנִכְמְבוּאָר בְּאֲגַרְת
הַקֶּדְשׁ¹⁹ שבספר התניא **הַטַּעַם**
על-פי הקבלה **שְׁנִקְרָאוּ** גם דרגות
האין-סוף שלמעלה **בְּשֵׁם עֲלִמִין**.
וַיִּתְיָדָה מְזוּ, לְהַמְשִׁיף בעולם
האצילות ובעולם הבריאה (ב"עדן")
וב"גן" לא רק הארה של הדרגות
שלמעלה מאצילות אלא לפעול
המשכה והתגלות של **עֲצָמוֹתוֹ**
וּמְהוּתוֹ יִתְבַּרְךָ כמבואר בחסידות
בהרחבה לגבי גודל המעלה והחשיבות
של עבודת ה' בקיום התורה ומצוות
שבכוחה להמשיך ולגלות אפילו
מעצמותו ומותו של הקדוש ברוך
הוא בעצמו.
וְהוּוּ הפירוש הפנימי בפסוק **וַיִּטַע**
הַיְנוּ אֱלֹקִים גַּן בְּעֵדֶן מִקְדָּם
גו'²⁰ **וְאַחֲרָיָהּ כְּתִיב וַיִּנְיַחְהוּ**
כְּגֹן-עֵדֶן לְעֵבֶדָה וּלְשִׁמְרָה,
כלומר שעבודת האדם נדרשת ונחוצה, כביכול, כגן עדן שהקדוש ברוך הוא
בעצמו נטע **דָּאָף שֶׁהֲגֵן-עֵדֶן מִצַּד-עֲצָמוֹ הוּא בְּחִינָה נְעֻלִית**
בְּיוֹתֵר, שְׁנַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי וַיִּטַע הַיְנוּ אֱלֹקִים, ולכאורה לא חסר בו
דבר **בְּכָל זֹאת צָרִיכָה לְהִיּוֹת בְּזָה הוֹסְפָה** שנגרמת דווקא על ידי
עבודת האדם **עַל-יְדֵי ב' הַתְּנוּעוֹת הַקִּיּוֹם** הנפשיים **דְּלְעֵבֶדָה**
בְּרַמ"ח מְצוֹת-עֲשֶׂה, וּלְשִׁמְרָה בְּשֵׁם ה' מְצוֹת לֹא-תַעֲשֶׂה,
שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מְמַשְׁיכִים ומגלים "בגן" וב"עדן" **בְּחִינָה** אלוקית
נְעֻלִית בְּיוֹתֵר שהיא המשכה והתגלות אלקית הנעלית יותר **גַם מִכְמוֹ**
שֶׁהֲגֵן-עֵדֶן הוּא מִצַּד-עֲצָמוֹ כפי שנבאר וניטע מתחילה על ידי
הקדוש ברוך הוא, זו הייתה כוונת הבריאה מלכתחילה שעבודת האדם תביא

מֵה-שְׂאִינ־כֵּן בְּעוֹלָם הַיְנוּ כל האלוקות שנמצאת בו והיא בעצם מקור
החיות והקיום שלו **הוּא בְּהַעֲלָם** ולא נראה ולא ניכר אלא כל מציאות
העולם והנבראים מעלימים ומסתירים על האלקות. **דְּמִשּׁוּם זֶה** מאחר
שבגן עדן הכל בגילוי **הַגֵּן-עֵדֶן אֵינוֹ סוֹכֵל דְּכָר הַמְּנַגֵּד לְאַלְקוֹת,**
וּכְשֶׁהִיָּה עֲנִין בְּלִמֵּי רְצוּי,
כאשר האדם חטא באכילה מעץ הדעת
ועבר על רצון ה' שמאיר בגן עדן
בגלוי **כְּתִיב**¹⁷ **וַיִּגְרַשׂ אֶת הָאָדָם**
גו' והאדם נאלץ לצאת מגן עדן, ואם
גן עדן הוא בדרגה כל כך גבוהה
ונעלית ביחס לעולם שנמצא בדרגה כל
כך נמוכה, מדוע גם בגן עדן יש צורך
ב"לעבדה" ו"לשמרה"?
על כך בא המענה:
בְּכָל זֹאת גַם בְּדִרְגַת גֵּן-עֵדֶן
צָרִיכָה לְהִיּוֹת הוֹסְפָה עַל-יְדֵי
עֲבוֹדַת הָאָדָם דְּלְעֵבֶדָה
וּלְשִׁמְרָה כלומר, בעוד שבעולם
הזה שמירת המצוות "סור מרע ועשה
טוב", היא הכרחית והיא כל התכלית
והמטרה של בריאת האדם עלי אדמות,
ובגן עדן שבו האור האלוקי מאיר
בגלוי הדבר לא נדרש באותה מידה,
למעשה הדבר נחוצ גם בגן עדן, וגם
בו נדרשת העבודה של "לעבדה
ולשמרה", בתור "הוספה", כדי להביא
לתוספת גילוי והארה, כפי שהולך
ומבאר.
וְהַעֲנִין הוּא, דְּהִנֵּה דִרְגַת גֵּן
קָאֵי מְכוּוֹנַת עַל עוֹלָם הַבְּרִיאָה,
וְעֵדֶן קָאֵי עַל עוֹלָם
הָאֲצִילוֹת, 'סדר השתלשלות' של
האור האלוקי מדרגה לדרגה בא
בארבעה עולמות ורוחניים כלליים:
אצילות, בריאה, יצירה, עשיה שהם
עצמם מתחלקים בכללות לשניים, עולם האצילות שבו האור האלוקי מאיר
בגלוי ובלי גבול, ועולמות ב"ע שבהם יש נבראים (רוחניים או גשמיים)
מוגבלים, ועל כך מבואר כאן שבחינת "גן עדן" שייכת הן לאור האלוקי
המאיר בעולם האצילות, בחינת "עדן", והן לאור האלוקי המאיר בעולם
הבריאה, בחינת "גן", ובשני הענינים, לא רק ב"גן", עולם הבריאה, אלא
אפילו ב"עדן" עולם האצילות, יש מקום וצורך לפעול ולהמשיך תוספת אור
וגילוי, כי אמנם עולם האצילות הוא עולם נעלה ביותר ומְכַלֵּם-מְקוֹם הַנֵּה
גַם עוֹלָם הָאֲצִילוֹת נִקְרָא בְּשֵׁם עוֹלָם, מלשון העלם, **וַיֵּשׁ בּוֹ**
עֶשֶׂר סְפִירוֹת דְּוָקָא, עֶשֶׂר וְלֹא תִשַׁע וְלֹא אֶחָד עֶשְׂרִי¹⁸ עובדה
המוכיחה שיחד עם גודל המעלה וריבוי האור, סוף סוף האור הוא לא בלי

(17) בראשית ג, כד. (18) ספר יצירה פ"א מ"ד. (19) סימן כ' (קל, א). (20) בראשית ב, ח.